

Warszawa, dnia 17 maja 2024 r.

Sygn. akt VI Ka 260/24

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Tomasz Morycz

protokolant: protokolant sądowy Małgorzata Jaworska

po rozpoznaniu dnia 10 maja 2024 r.

sprawy P. B., syna J. i J., ur. (...) w W.

obwinionego o wykroczenia z art. 86 § 1 kw, art. 97 kw w zw. z art. 44 ustawy prawo o ruchu drogowym, art. 94 § 1 kw w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy o kierujących pojazdami

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę obwinionego

od wyroku Sądu Rejonowego w Wołominie

z dnia 18 grudnia 2023 r. sygn. akt V W 259/23

I. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 kpw umarza postępowanie;

II. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Wołominie na rzecz obwinionego kwotę 2.400 (dwa tysiące czterysta) złotych tytułem zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy z wyboru w sprawie, to jest dwukrotnie w postępowaniu pierwszoinstancyjnym i dwukrotnie w postępowaniu drugoinstancyjnym;

III. kosztami procesu w sprawie obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 260/24

UZASADNIENIE

P. B. został obwiniony o to, że:

1. w dniu 31 marca 2021 r., w miejscowości Z. ul. (...) spowodował zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierował pojazdem marki R. o nr rej. (...) i podczas zmiany kierunku jazdy w lewo nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu kierującemu motocyklem H. o nr. rej. (...) jadącemu na wprost z przeciwnego kierunku w wyniku czego doszło do zderzenia;

tj. o wykroczenie z art. 86 § 1 k.w.

2. ponadto w wyżej wymienionym miejscu i czasie oddalił się z miejsca;

tj. o wykroczenie z art. 97 k.w. w zw. z art. 44 PRD

3. ponadto w wymienionym miejscu i czasie na drodze publicznej kierował pojazdem m-ki R. o nr rej. (...) nie posiadając do tego wymaganego uprawnienia;

tj. o wykroczenie z art. 94 § 1 k.w. w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy o kierujących pojazdami

W dniu 18 grudnia 2023 r. Sąd Rejonowy w Wołominie wydał wyrok w sprawie o sygn. akt V W 259/23, którym:

1. obwinionego P. B. uznał za winnego popełnienia czynu zarzuconego mu w punkcie I, ustalając jednak dodatkowo, że czynu tego obwiniony dopuścił się, mając w czasie jego popełnienia w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem – i za to na podstawie art. 86 § 1 k.w. w zw. z art. 17 § 2 k.w. w zw. z art. 2 § 1 k.w., tj. zgodnie z przepisami kodeksu wykroczeń z 31 marca 2021 roku, skazuje obwinionego;
2. obwinionego P. B. uznał za winnego popełnienia czynu zarzuconego mu w punkcie II, ustalając jednak dodatkowo, że czynu tego obwiniony dopuścił się, mając w czasie jego popełnienia w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem – i za to na podstawie art. 97 k.w. w zw. z art. 17 § 2 k.w. skazuje obwinionego;
3. obwinionego P. B. uznał za winnego popełnienia czynu zarzuconego mu w punkcie III, ustalając jednak dodatkowo, że czynu tego obwiniony dopuścił się, mając w czasie jego popełnienia w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynu i pokierowania swoim postępowaniem – i za to na podstawie art. 94 § 1 k.w. w zw. z art. 17 § 2 k.w. w zw. z art. 2 § 1 k.w., tj. zgodnie z przepisami kodeksu wykroczeń z 31 marca 2021 roku, skazuje obwinionego;
4. na podstawie art. 94 § 3 k.w. w zw. z art. 29 § 1 i 2 k.w., w związku z czynem przypisanym w punkcie 3, orzekł wobec obwinionego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres 1 (jednego) roku;
5. na podstawie art. 86 § 1 k.w. w zw. z art. 9 § 2 k.w. w zw. z art. 2 § 1 k.w. wymierzył obwinionemu łącznie karę grzywny w kwocie 600 (sześciuset) złotych;
6. zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem opłaty oraz 100 (sto) złotych tytułem zryczałtowanych wydatków w sprawie.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca obwinionego zaskarżonemu wyrokowi zarzucając:

1. mającą istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku obrażę prawa procesowego art. 7 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.s.w. polegającej na przekroczeniu swobodnej oceny dowodów a w szczególności dowodu z przesłuchania pokrzywdzonego (oskarżyciela posiłkowego), któremu bezzasadnie Sąd Rejonowy nadał walor wiarygodności, w sytuacji gdy z akt sprawy niezbitcie i jednoznacznie wynika, że pokrzywdzony miał interes do wskazania jakiegokolwiek sprawcy kolizji drogowej, a gdyby takiej osoby nie wskazał byłby pozbawiony możliwości ubiegania się o odszkodowanie z tytułu wypadku komunikacyjnego;
2. mającą istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia obrażę art. 5 § 2 k.p.k. w zw. z art. 8 k.p.s.w., polegającą na zaniechaniu przez funkcjonariuszy policji przeprowadzenia dowodu z okazania P. B. wśród innych osób, co budzi wątpliwości, czy pokrzywdzony rozpoznałby P. B., w sytuacji, gdyby wcześniej nie okazano mu jego fotografii;
3. mającą istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia obrażę prawa procesowego art. 173 k.p.k. poprzez okazanie przez funkcjonariuszy policji wyłącznie wizerunku obwinionego P. B., co skutkowało tym, że pokrzywdzony zapamiętał wizerunek obwinionego okazany mu z bazy PESEL, a następnie sugerował się tym wizerunkiem i zeznaniem, że jest on całkowicie pewien, że sprawcą kolizji jest P. B.;
4. mającą istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia obrażę prawa procesowego art. 39 § 4 k.p.s.w. polegającą na zastąpieniu dowodu z przesłuchania funkcjonariusza policji notatką urzędową – co stanowi ustawowy zakaz dowodowy zarówno w sprawach o wykroczenia jak i innych sprawach w postępowaniu karnym.

Obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie obwinionego od zarzucanego mu czynu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Charakter apelacji, zbiorczo podniesione zarzuty przemawiały za ich łącznym omówieniem, tym bardziej, że wszystkie były bezzasadne. Wbrew twierdzeniom obwinionego Sąd meriti dokonał prawidłowej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i poczynił trafne ustalenia faktyczne, słusznie uznając go za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu.

Na wstępie przypomnieć należy, że by ocena dowodów przeprowadzona przez organ postępowania została wykonana zgodnie z regułami art. 7 kpk konieczne jest: 1) oparcie jej na wszystkich przeprowadzonych dowodach, mając na względzie, że podstawę orzeczenia może stanowić tylko całokształt okoliczności ujawnionych w toku postępowania, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia danej kwestii; 2) uwzględnienie zasad prawidłowego rozumowania; 3) uwzględnienie wskazań wiedzy; 4) uwzględnienie doświadczenia życiowego. Zasada swobodnej oceny dowodów jest zasadą kontrolowanej oceny dowodów, która wyraża się w dwóch aspektach. Po pierwsze, organ procesowy musi uzasadnić, dlaczego oparł się na jednych, a nie na innych dowodach oraz dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych. Po drugie, organ odwoławczy kontroluje swobodną ocenę dowodów dokonaną przez organ pierwszej instancji. Przy czym zarzut naruszenia art. 7 kpk nie może ograniczać się do wskazania wadliwości sędziowskiego przekonania o wiarygodności jednych, a niewiarygodności innych źródeł czy środków dowodowych, lecz powinien wykazać konkretne błędy w samym sposobie dochodzenia do określonych ocen, przemawiające w zasadniczy sposób przeciwko dokonaniem rozstrzygnięciu. W grę może wchodzić np. pominięcie istotnych środków dowodowych, niedostrzeżenie ważnych rozbieżności, uchylenie się od oceny wewnętrznych czy wzajemnych sprzeczności.

Jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 kwietnia 2021 r. w sprawie o sygn. akt III KK 78/21, prezentowanie własnej - możliwej w realiach konkretnej sprawy - oceny dowodów, bez wykazania błędności tej, której dokonał sąd pierwszej instancji, nie upoważnia jeszcze sądu odwoławczego do zajęcia w tej materii stanowiska odmiennego. Sąd odwoławczy, zwłaszcza w sytuacji, gdy nie prowadzi samodzielnie postępowania dowodowego co do istoty sprawy, jest bowiem głównie sądem kontrolującym procedowanie przed sądem pierwszej instancji i stanowisko tego sądu może zakwestionować jedynie wówczas, gdy wykaże, że to postępowanie i jego wynik obrażają prawo. Sąd Okręgowy podziela również pogląd zawarty w wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 7 listopada 2019 r. w sprawie o sygn. akt II AKa 173/19. Wskazano w nim, że na uzasadnienie błędu ustaleń faktycznych lub naruszenie standardów swobodnej oceny bądź interpretacji dowodów nie wystarczy subiektywne przekonanie skarżącego o niesprawiedliwości orzeczenia, a konieczne jest wykazanie, że w zaskarżonym wyroku poczyniono ustalenie faktycznie nie mające oparcia w przeprowadzonych dowodach, albo że takiego ustalenia nie poczyniono mimo, że z przeprowadzonych dowodów określony fakt jednoznacznie wynikał, względnie wykazanie, iż tok rozumowania sądu I instancji był sprzeczny ze wskazaniami doświadczenia życiowego, prawidłami logiki, czy zasadami wiedzy. Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, Sąd meriti nie dopuścił się żadnych uchybień w tym zakresie. Dokonana przezeń ocena zgromadzonego materiału dowodowego nie budzi żadnych wątpliwości. Zarzuty sformułowane w apelacji opierały się na subiektywnych odczuciach obwinionego i stanowiły gołosłowną polemikę z zapadłym rozstrzygnięciem.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, że wina obwinionego w ocenie Sądu Odwoławczego nie budziła żadnych wątpliwości. Przede wszystkim sąd meriti w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku prawidłowo wskazał, że niedochowanie zasad okazania wizerunku nie skutkuje nielegalnością dowodu w postaci zeznań złożonych w związku z okazaniem. Ustawodawca nie zawarł żadnego zakazu dowodowego w odniesieniu do rezultatów nieprawidłowo wykonanego okazania. Na poparcie powyższego prawidłowo przywołał wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2013 r. sygn. akt III KK 92/13. Dlatego zarzut obrońcy w tym zakresie jawi się jako chybiony. Zeznania pokrzywdzonego, w połączeniu z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił jako wiarygodne. W istocie nie można nie zgodzić się z tym, że pokrzywdzony miał interes w ustaleniu sprawcy, jednak nie miał żadnego interesu w tym, aby bezpodstawnie oskarżać akurat P. B., bowiem mężczyźni nie znają się, nie mieli ze sobą w przeszłości styczności. Pokrzywdzony w swoich zeznaniach opisał zdarzenie, następnie rozpoznał obwinionego jako sprawcę, a to korespondowało z fakturą znaną w samochodzie, a z której wynikało, że to obwiniony jest właścicielem samochodu oraz z tym, że inny świadek jako sprawcę zdarzenia również rozpoznał P. B.. Odnośnie ostatniego z zarzutów, wskazać należy, że sąd meriti ustalając stan faktyczny oparł się na zeznaniach A. S. (k. 12, 325v.-326v) oraz zeznaniach z rozprawy w dniu 17.03.2022 r.), szkicu (k. 3),

protokołach oględzin pojazdów (k. 4-5), kserokopii faktury (k. 20), kserokopii wyroku wydanego w sprawie II K 1238/20 (k. 241), kserokopii aktu oskarżenia (k. 245), kopii opinii (k. 292-305) oraz notatce służbowej z 15.12.2023 r. (k. 320). Notatka ta była sporządzona na podstawie analizy akt dokonanej przez sędziego referenta, z której treści wynika jedynie, że sąd uporządkował informacje na temat tego, czy obwiniony w chwili zdarzenia posiadał uprawnienia do kierowania, a także o kierowanej do niego korespondencji. Sąd wydając wyrok w przedmiotowej sprawie wbrew twierdzeniom skarżącego nie dopuścił się obrazy prawa procesowego polegającej na zastąpieniu dowodu z przesłuchania funkcjonariusza policji notatką urzędową – co stanowi ustawowy zakaz dowodowy zarówno w sprawach o wykroczenia jak i innych sprawach w postępowaniu karnym. Wynika to bezpośrednio z uzasadnienia zaskarżonego wyroku. Sąd dostrzega, że notatka ta została dopuszczona z urzędu jako dowód z dokumentu, niemniej jak już wyżej wskazano, nie stanowiła podstawy ustaleń faktycznych.

W związku z powyższym sąd prawidłowo uznał obwinionego za winnego zarzucanych mu czynów.

W sprawie zachodziła jednak konieczność wydania przez sąd odwoławczy rozstrzygnięcia o charakterze kasatoryjnym, gdyż niezależnie od granic zaskarżenia i zarzutów podniesionych w apelacji stwierdzić należy, że w chwili orzekania przez sąd odwoławczy zaistniała negatywna przesłanka procesowa określona w art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w., a mianowicie nastąpiło przedawnienie orzekania i sąd odwoławczy zobowiązany jest uwzględnić tę okoliczność z urzędu. Bezspornym bowiem jest fakt, iż zdarzenia, które zostały przypisane obwinionemu zostały popełnione w dniu 31 marca 2021 r. Art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w. stanowi, że sąd odwoławczy niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów uchyla zaskarżone orzeczenie, jeżeli zachodzi m.in. okoliczność wyłączająca postępowanie, określona w art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w., czyli w sytuacji, gdy nastąpiło przedawnienie karalności wykroczenia.

Brzmienie art. 45 § 1 k.w. stanowi, że karalność wykroczenia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok; jeżeli w tym okresie wszczęto postępowanie, karalność wykroczenia ustaje z upływem 2 lat od zakończenia tego okresu

Zatem zgodnie z powyższym przedawnienie karalności wykroczenia przypisanego obwinionemu K. S. nastąpiło z dniem 31 marca 2024 roku. Zaistnienie tej okoliczności, zgodnie z art. 104 § 1 pkt 7 k.p.w., skutkowało musiło uchyceniem zaskarżonego wyroku i umorzeniem postępowania przeciwko K. S. na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w.

Na podstawie § 11 ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 2 i 4 w zw. § 17 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, Sąd Okręgowy zasądził na rzecz P. B. kwotę 2400 złotych tytułem zwrotu poniesionych przez niego wydatków w związku z ustanowieniem obrońcy w sprawie. Kosztami postępowania, zgodnie z art. 119 § 2 pkt 1 k.p.w., Sąd Okręgowy obciążył Skarb Państwa.

Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd Okręgowy orzekł jak na wstępie.